

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

Tit. 41. De celebrat. Missarum, & Sacram. Eucharistæ, & Divinis officiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

in qua cadavera infidelium sepeliuntur, consecrare non licet, sed si apta videatur ad consecrandum, non nisi evulsis inde corporibus, erasis parietibus & tignis, tradenda & consecranda est. *can. Ecclesiam 28. De consecr. Distinct.*
 7. Dixi, per injuriosam sanguinis effusionem; quia sola talis Ecclesiam polluit, *d. c. unico eod. in 7.* non si casu aliquo percussus fuerit quis ad sanguinis profluvium, aut si modicus fluat sanguis, ex naribus puta percussus, *Pialee. d. n. 7. in princ.*

Dixi, etiam Martyris; quia licet sanguis Martyris Ecclesiam non polluat, sed ornet: tamen Ecclesia polluitur propter persecutoris affectum, quæ Deo displicet, non ob Martyris passionem quæ Deo est gratissima.

6. Poterit Ecclesia polluta, etiam cœneterium, eidem contiguum, censetur esse pollutum non è converso, ne minù d. g. um & accessorium trahat ad se magis d. g. um & principale, *d. cap. unt. o. juncto cap. Accessorium De R. l. in 6.* Duorum verò pluriùve cœneteriorum, sibi coherentium, s. d. pariete subjunctorum, polluto altero, alterum propterea non censetur pollutum, licet ab uno ad Iud d. tur accessus, *d. c. uno, ubi plenius Gloss. ad V. pollut.* Ut autem Ecclesia polluta reconciliari debeat, ita & altaria in ea existentia, *Panormit. & alii in d. c. Proposuisi h. e.*

Notandum hic quoque, diem anniversarium consecrationis ex justa causa posse in alium diem transferri, prout respondit Sacra Congregatio Episcopo Bristonienis 19. Februarii 1585.

TITULUS XLI.

De celebratione Missarum, & Sacramento Eucharistiæ, & divinis officijs.

§. I. Quid sit Eucharistia, & de materia hujus Sacramenti.

1. *Definitio hujus Sacramenti.*
2. *Materia est panis & vinum.*
3. 4. *Panis verò triticeus, azymus non fermentatus.*
5. *Vinum autem de vite & purum.*
6. *Cur vinum aqua miscetur.*

Consecratio Ecclesiæ vel Altaris, de qua proxime dictum est, ordinatur ad celebrationem Missarum, aliaque divina officia ac principaliter ad consecrationem Eucharistiæ, quæ non nisi in Ecclesia vel Altari consecrato celebrari debent. Acturusque de his Pontifex exorditur ab Excellentissimo & augustissimo Eucharistiæ Sacramento, quia illud est Missæ fundamentum & caput.

Nomen Missæ dicitur à mittendo, id est vel à dimittendo cœtu Christianorum ad sacrificandum communicandumque congregato, vel à transmissa in cœlum hostia, pro nobis apud Deum Patrem propitiatoria, nempe ipso Christo redemptore nostro pro nobis oblato, itaque Missa pro missione dicitur, sicuti Collecta pro collectione, Proba pro probatione. Alii vocabulum Missæ volunt esse Hebræicam vel Chaldæicam, & significare oblationem; quod non videtur verosimile Boëtio Epou, in sua de antiquitate Missæ Relat. one.

1. Quod ad Sacramentum Eucharistiæ attinet omittis variis nominibus, quibus hoc Sacramentum ob varios resp. & s. quos habet, nuncupatur, d. si uti potest, esse Sacramentum, continens sub specie panis & vini, vel alterius eorum, verum corpus & sanguinem Christi, ut colligitur ex *Martha 6, h. 1.* & decreto Conc. Trid. de hoc Sacramento *sess. 13. c. 1. & 3. can. 1. & 3.* Corpus quidem sub specie panis, & sanguinem sub specie vini, ex vi ve horum; ipsam autem corpus sub specie vini; & sanguinem sub specie panis, animamque sub utraque, vi naturalis illius connexionis & concomitantia, quæ partes Christi Domini inter se copulantur; divinitatem verò propter admirabilem illam ipsius cum corpore & anima hypostaticam unionem, prout expressè declarat Conc. Trid. *d. loco. c. 3.* Vide *can. Species & plures alios. De consecr. Dist. 2.*

2. Materia hujus Sacramenti est panis triticeus vinum de vite, modicè aquæ mixtum, *can. 1. can. non oportet 4. can. Cum omnes 7. & alii de consecr. Distinct. 9.* nam Christus in ul-

3. *Confici debet in sacrificio Missæ.*
4. *Et semel in die tantum regulariter.*

1. **F**orma consecrandi à Christo tradita, *Matth 26. Marci 14. Luca 22. 1. ad Cor. 11.* in pane est hæc, *Hoc est corpus meum*: & in vino, *Hic est calix sanguinis mei*, seu, *Hic est sanguis meus*. Qua prolata seu accedente ad prædictam materiam per debitum Ministrum, fit conversio totius substantiæ panis in substantiam corporis Christi, & totius substantiæ vini in substantiam sanguinis (quæ conversio convenienter & proprie ab Ecclesia transsubstantiatio est appellata, *Conc. Trid. d. Sess. 13. cap. 4.*) ita ut eodem prorsus instanti, quo desinit esse substantia panis, sub speciebus incipiat esse corpus Christi & sanguis: ad eum modum, quo docent Philosophi, idem esse instans, quo desinit esse forma æris, & producit formam ignis. Remanentque post consecrationem solæ species sine ullo prorsus subjecto, cum sola sua extensione, à se formaliter tantum distincta, non triam cum quantitate substantiæ, ut probabilius existimo.

In hoc autem Sacramento tria reperiuntur, quæ diligenter distinguenda sunt, videlicet forma visibilis panis & vini, veritas corporis, & virtus spiritualis, prout distinguuntur & explicantur in *d. c. cum Martha §. Distinguendum hoc tit.*

2. Minister conficiens hoc Sacramentum est solus Sacerdos ritè ordinatus, *c. 1. sup. De Trinitate. can. Perlectis §. ad presbyterum Dist. 25.* sive bonus sit sive malus, etiam irregularis, interdictus, suspensus ab Ordine, depositus, degradatus, Simoniacus, publicus & notorius peccator. Nam licet hi à jure consecrare prohibeantur, si tamè consecrent de facto debita forma & intentione, verè efficiunt corpus Christi, quia non in merito consecrantis, sed in verbo efficitur Creatoris, *can. Et dixit 26. in fine, can. Quia corpus 35. vers. Recedas, can. panis est 55. & can. Corpus 60. de consecrat. dist. 2.* & virtute Spiritus S. *can. Verum 72. ead. Dist.* atque ut meritis honorum virtus Sacramentorum non amplificatur, ita nec malorum vitij attenuatur, *can. Multi secularium 1. q. 1.*

3. Conficere verò hoc Sacramentum tenetur Sacerdos in sacrificio Missæ, ac toties illud sumere, quoties celebrat, & quidem sub utraque

que specie, *can. Relatum 11. d. Distincti 2.* Alioquin simulans se conficere, & non conficiens, peccat mortali se constitutum, quia primo casu Deo illudit, & proximum decipit, altero solum offendit Deum, *c. De honore 7. h. tit.* Consecrans autem & non communicans ab Ecclesiæ arcetur liminibus, *can. Peracta 10. d. Distincti.* & à celebratione suspenditur per annum, *d. can. Relatum.*

4. Tenetur item Sacerdos quilibet, quanto frequentius potest Missarum solemnia celebrare, *c. Significatum 11. sup. De præbendis, Concil. Trid. Sess. 23. c. 14.* semel tamen in die dumtaxat, *c. Consulisti 3. h. t.* quia Christus semel passus est, & totum mundum redemit: sælixque in primis est, qui unam dignè celebrare potest. Quia tamen quotidie peccamus, saltem iis peccatis, sine quibus mortalis vivere infirmitas non potest, ideo iteratur quotidie hæc oblatio, ut quia quotidie labimur, Christus quotidie mysticè pro nobis immoletur, & recidiva peccata relaxet, *can. Iteratur 71. De consecrat. Distincti 1.* Qui semper peccat, semper deo habere medicinam, inquit *D. Ambros. can. Si quotiescumque 14. d. Distincti.* Excipitur dies Nativitatis Dominicæ, quo tres, & casus necessitatis, quo duas, non etiam plures celebrare Missas licet, *c. Consulisti 3. & c. Ex parte 5. h. t.* modò tamen post assumptionem corporis Christi in prima vinum perfusionis seu ablutionis non acceperit, *d. c. Ex parte*: quia hoc Sacramentum à jejuno sumi debet, *can. Nihil 16. in fine v. 11. q. 1.* Casus autem necessitatis, & cur tres Missas in Nativitate Domini celebrare liceat, vide apud *Glof. in d. c. Consulisti & Navar. in Manuali cap. 15. num. 87.*

§. III. De alijs non conficientibus hoc Sacramentum, illud tamen summentibus,

1. *Quilibet Christianus sumere illud debet, saltem semel in anno.*
2. *Quinam removeantur à Communionem.*
3. *Laici & Clerici non celebrantes sub una specie communicant.*
4. *Solus Sacerdos erga hoc Sacramentum regulariter.*

Non

1. Non solum Sacerdos, hoc Sacramentum solus conficiens, illud sumere tenetur, sed & quilibet alius Christianus, ubi ad annos discretionis pervenerit. Et quidem olim circa prima fidei incunabula frequentissima erat apud fideles ejus susceptio, verum postmodum, repente paullatim Christi fidelium ardore, statutum fuit, ut nisi quis forte majoribus criminibus impediretur, ter saltem in anno, nempe in festo Paschatis, Pentecostes, & Natalis Domini, communia caret, *can. Etsi non frequenter 10. can. Omnis homo 21. De consecrat. Distinct. 1. ac tandem eodem decursu est, ut quisque saltem annuus semel in anno, & quidem in Paschate, suscipiat Eucharistiæ Sacramentum, arcendus alioqui ab ingressu Ecclesiæ & Ecclesiastica privandus sepultura: nisi forte quis de proprii Sacerdotis consilio, ob aliquam rationabilem causam, ad tempus duxerit abstinendum, *c. Omnis utriusque 12. inf. De poenit. & remissionib.**

2. Quod præceptum de communicando in Paschate currit à Dominica Palmaram usque ad octavam Paschatis inclusivè, ut ex alijs, quos eam in rem citat tradit Zerola in *Praxi 1. p. 7. Eucharistia §. 7.* ita ut, qui communicat intra hoc tempus, satisfaciat præcepto, nec incurtat poenas quæ passim à Prælatibus imponuntur non communicantibus in Paschate. Quinimò satisfaciunt, qui communicant quolibet die Quadragesimæ, ubi de hoc legitima & præscripta est consuetudo. *Nav. in Manuali cap. 21. n. 45.* licet olim sub Marco Aurelio, à Sotere Pontifice statutum fuerit, ut in cœna Domini communicaretur: nam postea hæc angustia temporis ad duas hebdomadas laxata est.

3. Debet autem quisque, ad hoc Sacramentum accedens, peccata sua omnimodè legitime confessus. Item jejunus excepta causa extreme infirmitatis, in qua, ne sine viatico hoc infirmus decedat, etiam à cibo sumpto rectè communicat, *can. Presbyter 93. De consecrat. Dist. 2.* Debet abstinuisse ab uxore & Venere ante sacram communionem tribus, quatuorve aut octo diebus: ex honestate tamen non de præcepto, *can. Omnis homo 21. d. Distinct. 2.* Non excommunicatus aut interdictus, *can. Tribus gradibus 23. §. præcipimus & similibus: non hæreticus aut ipsidelis, can. pen. & fin. xxiv. 9.*

1. *can. Qui a passus 26. d. distinct. 2.* non iustitio aut sceticus, quando hujusmodi artes improbas exercent, *can. Pro dilectione 95. cum can. seq. ead. distinct.* sed demum peracta confessione ac poenitentia. In causa tamen necessitatis, id est morientibus, sed poenitentibus, etiam ex gravissimis sceleribus, viaticum Eucharistiæ non est negandum, licet in vita denegari debuerit, *can. Poenitentes distinct. 50.* etiam excommunicatus, modo satisfecerint, *can. Tanta 24. Distinct. 86.* Similiter nec denegari debet infirmis, qui postquam illud petierint, priusquam accipere potuerint, oppressi infirmitate obtulerunt aut in phrenesi lapsi sunt, habito testimonio eorum, qui poenitentem ac poenitentem audierint, *can. Is qui xxvi. q. 6.* Sed nec occultum peccatorem, quem Sacerdos pro certo scit esse reum alicujus criminis & impoententem, publicè accedentem ad communionem nominatim repellere potest, *c. Si sacerdos 2. sup. De officio lud. Orain.* sed debet eum secretò monere, ne se ingerat communioni t quam nec Christus ipsi Judæ, quamvis ejus occultam proditoris cogitationem nosset, negavit, *d. c. Si sacerdos, & can. Sicut Judas 68. De consecrat. Distinct. 2.*

Ceterum licet Sacerdos celebrans Sacramentum hoc sub utraque specie participet, tamen ab Ecclesia receptum est, ut laici & Clerici, illud non conficientes, sub una tantum specie panis sumant, *Concil. Trid. Sess. 21. cap. 1. in doctrina, De communione,* sub qua non minus totus ac integer Christus verumque Sacramentum, quam sub utraque, sumitur, *Coac. Trid. ibid. cap. 3. & can. 3.* sicut etiam in singulis portionibus hostiæ consecratæ totus & integer est ac sumitur, *can. Qui manducat, & alijs d. Distinct. 2. Concil. Trid. Sess. 3. can. 3.* ubi anathemate ferit secus sentientes.

4. Præterea quamvis olim communicantes proprijs manibus hoc Sacramentum acciperent, postmodum tamen id veritum fuit, statutumque, ut, sicut solus Sacerdos illud conficit, ita & solus erogat alijs; adeò ut si aliter quam per semetipsum presbyter infirmum vel alium communicet, sui gradus periculo subjaceat, *can. Pervenit 29. De consecrat. Dist. 2.* Absente tamen Episcopo & presbytero potest Diaconus conferre, *can. Diaconus 13. Distinct.*

Distinct. 91. imò etiam præsentare presbytero, si necessitas vigeat, *d. can. Diaconos, & can. Præsent. ibid.* qua de re vide latius Azor. 1. p. *Institut. moral. lib. 10. c. 13.* Religiosi verò absque licentia speciali presbyteri parochialis vel concessione summi Pontificis Clericis aut laicis hoc sacramentum administrare non possunt sub pena excommunicationis, ipso facto incurrendæ, absolutione summo Pontifici reservata, *Clement. 1. De privilegiis.*

§. IV. De effectu Eucharistiæ.

1. *Confert gratiam ritè sumentibus.*
2. *Non sibi conscientia peccati alicujus.*

I. In primis per illud seu in ipso recolitur memoria Passionis Christi, *can. Iteratur, & aliis pluribus, De consecrat. Distinct. 2.* Ritè sumentibus confert gratiam, Estque cibus & potus spiritualis, non corporis, sed animæ substantiam fulciens, *can. Non iste panis 56. d. Distinct. & quo restauratur, quod ex calore concupiscentiæ per venialia peccata deperditur: cuiusque sumptione transimus in carnem ejus, qui caro nostra factus est, scilicet Christi, can. In quibus 38. d. Distinct. illique unimur atque incorporamur, unum cum illo efficitur, ac de illius spiritu vivimus, can. Christus 57. cum duobus seqq. d. Distinct. 2. & æternæ vitæ simus participes, d. can. Christus & aliis d. Distinct. Peccata etiam venialia relaxat, *can. Si quotiescumq; & pluribus aliis ead. Distinct. * 2.* Alioquin si quis conscientia sibi alicujus peccati mortalis, ac habens adhuc voluntatem peccandi, illud accipiat, nihil proficit ad mundationem, nec salutem acquirit ejus perceptione, sed damnationem, & gravatur magis, *can. Qui sceleratè eum can. seq. d. Distinct. 2.**

Denique, ut alios effectus omittam, conservat hominem à peccatis futuris, cum quatenus est cibus, cor hominis interius corroborans, augendo in eo habitum charitatis & gratiæ; tum quatenus, tamquam signum Passionis Christi, per quam victi sunt demones, demonum repellit asinus,

TITULUS XLII.

De Baptismo & ejus effectu.

§. I. Quid sit Baptismus & quotuplex,

1. *Vnde dicatur Baptismus, & definitio illius.*
2. *Materia: 4. Forma. 5. Divisio.*

POSTquam actum est de Sacramento Eucharistiæ, quo in sacrificio nihil esse majus potest, *can. Nihil. 8. De consecrat. Dist. 2. * 1.* merito subiiciendum est de Baptismo, ejusque effectu, quandoquidem sit omnium aliorum Sacramentorum fundamentum, & janua vitæ spiritualis, *cap. Veniens inf. De presbyt. non baptizate,* quippe per quem transimus in numerum credentium Christo incorporamur, ejusque membra efficitur, *can. Quia passus 36. De consecrat. d. Distinct. 2.*

Baptisma autem Græcè idem est, quod apud Latinos Mersio seu Tinctio aut etiam ablutio, à verbo βαπτίζω, quod abluo seu mergo significat; nam à peccatis originali & actuali abluunt, *can. Regenerante 136. De consecrat. Dist. 4.* nec confertur ordinariè, nisi per mersionem aquæ, *c. penult. h. tit.* unde in sacris litteris passim vocatur Lavacrum regenerationis, & à Patribus Flumen gratiæ, Diluvium peccatorum.

2. Omissis autem aliorum definitionibus, in Catechismo Rom. definitur Baptismus esse Sacramentum regenerationis per aquam in verbo vitæ, *ex Ioan. 3. & Paul. ad Ephes. 5.*

Per particulam, regenerationis distinguitur à reliquis Sacramentis, saltem veteris legis, quæ non justificabant animas,

3. Per particulam, per aquam, aperte distinguitur à reliquis Sacramentis novæ legis, & simul exprimitur materia hujus Sacramenti, quæ est aqua, non quælibet, sed vera & naturalis, sive calida sive frigida *d. c. penult. h. tit. Conc. Trid. Sess. 7. cap. 2. De Baptismo.* Ideoque per aquam rosaceam aut aliam stillatitiam, aut per salivam, lacrymas, sudorem, lac. vinum, vel aliam similem liquorem, ab aqua naturali distinetur.